

“ЭМ ЭФ ЖИ АССЕТ МЕНЕЖМЕНТ” ХХК-ИЙН ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГЫН БОДЛОГО

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Энэхүү “Эрсдэлийн удирдлагын бодлого” (цаашид “Бодлого” гэх)-ын зорилго нь “Эм Эф Жи Ассет Менежмент” ХХК (цаашид “Компани” гэх)-ийн үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй эрсдэлийг тодорхойлох, үнэлэх, урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, хянах замаар компанийн хүлээж болзошгүй хохирлыг бууруулах эрсдэлийн удирдлагын үр ашигтай тогтолцоог бий болгож хэрэгжүүлэхэд чиглэгдэнэ.
- 1.2. Энэхүү бодлогын хүрээнд компанийн үйл ажиллагаанд үүсэх эрсдэлийн төрөл, эрсдэлийн удирдлагын үндсэн зарчим, арга, аргачлал, эрсдэлийн удирдлагын үйл явц, түүний хамрах хүрээг тогтоох ба эрсдэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэх, мөрдөж ажиллах ажилтнуудын үүрэг хариуцлагыг тодорхойлно.
- 1.3. Эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагаа нь компанийн бүх газар, нэгж, албан тушаалтан, ажилтанд хамаарна.
- 1.4. Эрсдэлийн удирдлагын бодлогын нэр томьёоны тодорхойлолтыг дор дурдсан утгаар ойлгоно. Үүнд:
 - 1.4.1. “Эрсдэл” гэж компанийн үйл ажиллагааны явцад үүсэх тодорхойгүй нөхцөл байдлыг;
 - 1.4.2. “Эрсдэлийн удирдлага” гэж эрсдэлийг тодорхойлох, ангилах, шинжлэх, үнэлэх, хязгаарлах, арга хэмжээ авах, хянах цогц үйл ажиллагааг;
 - 1.4.3. “Эрсдэлийн хязгаарлалт” гэж тухайн үйл ажиллагаанаас хүлээж болзошгүй хохирлоос сэргийлэхийн тулд тогтоосон хохирлын хязгаарыг;
 - 1.4.4. “Стресс тест” гэж эрсдэлийн хүчин зүйлийн магадлал багатай боловч боломжтой өөрчлөлтийн дүнд хүлээж болзошгүй хохирлыг тодорхойлох;
 - 1.4.5. “Буцаан шалгалт” гэж эрсдэлийг тооцоолох загварын илэрхийлэх чадварыг бодит мэдээлэлтэй харьцуулах замаар тодорхойлох;
 - 1.4.6. “Онцгой нөхцөл байдал” гэж харилцагчийн өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлэх боломжгүй бодит хүндрэл үүсэхийг;
 - 1.4.7. “Хүндрэлийн үед авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө” гэж онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед үйл ажиллагаа болон санхүүжилтийг хэвийн болгоход чиглэсэн хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тусгасан баримт бичгийг;
 - 1.4.8. “Дөрвөн нүдний зарчим” гэж хөрөнгө, санхүүгийн үйл ажиллагаатай холбоотой шийдвэр гаргах, зарцуулах, нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналд хяналт тавьж баталгаажуулахыг;
- 1.5. Компани эрсдэлээ тодорхойлохдоо өөрийн стратегийн хэрэгжилт, үйл ажиллагаанд тодорхойгүй сөрөг нөхцөл байдал үүсэх магадлал болон түүний нөлөөллөөр хэмжинэ.
- 1.6. Эрсдэлийн удирдлагын бодлогыг шинээр болон шинэчлэн батлах, нэмэлт, өөрчлөлт оруулах асуудлыг Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хурлаар баталгаажуулна.

Хоёр. Эрсдэлийн удирдлагын бодлогын зорилт, үндсэн зарчим

- 2.1. Компани өөрийн үйл ажиллагааны эрсдэлийг салбарын хэмжээнд хамгийн бага байлгахыг зорино. Эрсдэл, өгөөжийн харьцааг хамгийн оновчтой байлгахын тулд дараах зорилтыг дэвшүүлэн ажиллана. Үүнд:
 - 2.1.1. Эрсдэлийн удирдлагын үр дүнтэй тогтолцоог бүрдүүлэх;

- 2.1.2. Эрсдэлийг тодорхойлох, үнэлэх, хянах тогтолцоо бүхий мэдээллийн баазыг бий болгох;
- 2.1.3. Компанийн эрсдэлийн хувь, хэмжээг тогтоосон хязгаарын хүрээнд зохистой түвшинд барьж ажиллах;
- 2.1.4. Эрсдэлийн хэмжээтэй уялдуулан нөөцийн хуваарилалтыг хийх;
- 2.1.5. Хүлээгдэж буй ашгийн хэмжээ нь учирч болох эрсдэлийг бүрэн нөхөхөөр байх;
- 2.1.6. Гүйцэтгэлтэй холбоотой аливаа урамшуулал нь хүлээж буй эрсдэлийн түвшинтэй уялдаж байх;
- 2.1.7. Компанийн үйл ажиллагааг урт хугацаанд найдвартай байлгах, хэтийн ашигт ажиллагааг өсгөхөд хувь нэмэр оруулах;
- 2.1.8. Компанийн тухайлсан эрсдэл бусад төрлийн эрсдэлтэй салшгүй холбоотой тул цогцоор нь удирдах.
- 2.2. Компани нь эрсдэлийг удирдахдаа дараах зарчмыг баримтална. Үүнд:
 - 2.2.1. **Хараат бусаар үнэлгээ хийх**- Эрсдэлийн удирдлагыг хариуцсан эрх бүхий албан тушаалтан компанийн бусад газар, нэгжээс хараат бус ажиллаж, компанийн эрсдэлийг бодитой, бие даасан байдлаар тодорхойлон үнэлнэ;
 - 2.2.2. **Тайлагнадаг байх**- бүх төрлийн эрсдэлийн тайланг тогтоосон хэлбэр, загварын дагуу тогтмол давтамжтай, тухай бүр, шуурхай гаргаж, удирдлагад тайлагнана;
 - 2.2.3. **Тогтмол сайжруулан шинэчилж байх**- компанийн эрсдэлийн удирдлагатай холбоотой эрх зүйн баримт бичгийг эргэн хянаж сайжруулах арга хэмжээг тогтмол авна;
 - 2.2.4. **Хэмжигдэхүйц байх** - эрсдэлийг хэмжихдээ тоон болон чанарын шинжилгээний аргыг ашиглах бөгөөд эрсдэл хэмжигдэхүйц байвал удирдах боломжтой гэсэн зарчимд үндэслэн тоон шинжилгээг суурь арга болгоно;
 - 2.2.5. **Баримтжуулалт хийх**- эрсдэлийг тодорхойлох, хэмжих, үнэлэх, хязгаар тогтоох, хяналт тавих, тайлагнах зэрэг эрсдэлийн удирдлагын бүх үйл ажиллагаа, түүнтэй холбогдох шийдвэрийг баримтжуулж, баталгаажуулсан байна;
 - 2.2.6. **Эрх мэдлийн төвлөрлийг хязгаарлах**- компанид эрсдэл учруулж болзошгүй шийдвэр гаргах эрх мэдлийг нэг албан тушаалтанд төвлөрүүлэхээс зайлсхийж, дөрвөн нүдний зарчмыг баримтална.
 - 2.2.7. **Эдийн засгийн үр ашигтай байх**- эрсдэлийг удирдах үйл ажиллагаа, авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ нь аливаа хохирлыг бууруулахад чиглэсэн байх бөгөөд гарах зардал нь эрсдэлээс үүсэх хохирлоос бага байхад чиглэнэ;
 - 2.2.8. **Эрсдэлийн удирдлага нь компанийн үйл ажиллагаа болон шийдвэр гаргалтын нэг хэсэг байх**- компанийн удирдлага, холбогдох эрх бүхий албан тушаалтнууд шийдвэр гаргахдаа эрсдэлийн удирдлагын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх эрх бүхий албан тушаалтны бэлтгэсэн тайлан мэдээ, судалгаа шинжилгээтэй танилцаж, харгалзан үзнэ.

Гурав. Эрсдэлийн төрөл

- 3.1. Компанийн эрсдэлийг дараах байдлаар ангилна. Үүнд:
 - 3.1.1. **Зах зээлийн эрсдэл** - зах зээлийн хүчин зүйлийн сөрөг нөлөөллийн улмаас хохирол хүлээх эрсдэлийг;
 - 3.1.2. **Үйл ажиллагааны эрсдэл** - ажилтны санаатай, санамсаргүй үйлдэл, дотоод үйл ажиллагааны доголдол, алдаатай эсхүл дутуу зохицуулсан үйл явц, журам, заавар, мөн автоматжуулсан систем, гадаад хүчин зүйлийн сөрөг нөлөөллийн улмаас хохирол хүлээх эрсдэлийг;

- 3.1.3. **Хөрвөх чадварын эрсдэл** - компанийн өөрийн хөрөнгө хүрэлцээтэй боловч бусад хүчин зүйлийн нөлөөллөөр аливаа гуравдагч этгээдийн өмнө хүлээсэн үүргээ цаг хугацаанд нь биелүүлэх чадваргүй болох, эсхүл тухайн үүргийг биелүүлэхэд ихээхэн хэмжээний зардал гарах нөхцөл байдал үүсэх эрсдэлийг хэлнэ.
- 3.1.4. **Нэр хүндийн эрсдэл** - Компанийн үйл ажиллагаатай холбоотой сөрөг мэдээлэл олон нийтэд тархасны улмаас одоо болон ирээдүйд орлого буурах, тооцоолоогүй зардал гарах зэрэг эрсдэлийг хэлнэ.
- 3.1.5. **Стратегийн эрсдэл** - Бизнесийн буруу шийдвэр, алдаатай бизнес төлөвлөгөө, оновчгүй бизнесийн стратегийг биелүүлэх, макро эдийн засгийн өөрчлөлтөд цаг тухайд нь хариу үйлдэл үзүүлээгүйгээс үүсэх эрсдэлүүдийг хэлнэ.
- 3.1.6. **Комплаенсийн эрсдэл** – Хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандартыг мөрдөж ажиллаагүйн улмаас тухайн байгууллага хуулийн хариуцлага, эрх бүхий байгууллагын торгууль, шийтгэл хүлээх, санхүүгийн бодит алдагдалд орох, нэр хүндийн эрсдэл хүлээхийг хэлнэ.

Дөрөв. Эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх үе шат

- 4.1. Эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагаа нь хоорондоо харилцан уялдаатай дараах үе шатаас тогтоно. Үүнд:
- 4.1.1. **Эрсдэлийг тодорхойлох:** Компанийн газар, хэлтэс, нэгж нь үйл ажиллагааны чиглэлийн хүрээнд гадаад, дотоод орчны хүчин зүйлсийг шинжлэн эрсдэлийг цаг алдалгүй тодорхойлно.
- 4.1.2. **Эрсдэлийг үнэлэх:** Эрсдэлийн төрөл бүрд чанарын болон тоон шинжилгээг хийн эрсдэлийн түвшинг тогтоож цаашид авах арга хэмжээний хувилбарыг тодорхойлж шийдвэр гаргалтад дэмжлэг үзүүлнэ.
- 4.1.3. **Эрсдэлийг удирдах:** Эрсдэлийн удирдлагын дээрх үе шатуудыг хэрэгжүүлснээр шаардлагатай дараах арга хэмжээг авна. Үүнд:
- 4.1.3.1. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас үүсэх эрсдэл, хохирол, орлогоос хамаараад эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх.
- 4.1.3.2. Эрсдэлийн үнэлгээний үр дүнд өндөр эрсдэлтэй гэж тодорхойлогдсон эсвэл тухайн үйл ажиллагааны эрсдэлийг хангалттай тодорхойлох боломжгүй тохиолдолд уг үйлчилгээг нэвтрүүлэхээс зайлсхийх;
- 4.1.3.3. Эрсдэлийн төрөл тус бүрт эрсдэлийн хязгаар тогтоох (компанийн хүлээж болзошгүй эрсдэлийн зохистой хязгаарыг тогтоох);
- 4.1.3.4. Компани нь эд хөрөнгө, үйлчилгээ, шаардлагатай тохиолдолд ажилтныг даатгалд хамруулж болзошгүй хохирлоос хамгаална. Дараах төрлийн даатгалуудыг зайлшгүй хийлгүүлнэ.
- а. Эрсдэлд өртөх магадлал их болон хохирлын нөлөөлөл их барилга, үл хөдлөх эд хөрөнгө
- б. Мэдээллийн технологийн сервер, сүлжээний тоног төхөөрөмж
- в. Компанийн өмчлөлийн тээврийн хэрэгслүүдийг тээврийн хэрэгслийн даатгалд
- д. Жолоочийн хариуцлагын даатгал
- е. Компанийн удирдлага болон эрсдэлд өртөх магадлал бүхий ажилтнуудыг гэнэтийн ослын даатгалд
- 4.2. **Хяналт:** Эрсдэлийн төрөл тус бүрийн эрсдэлийн үзүүлэлт бүрд хяналт тавьж ажиллана.

Тав. Эрсдэлийн удирдлагын бүтэц, зохион байгуулалт

- 5.1. Компани нь эрсдэлийн удирдлагыг нэгдсэн байдлаар хэрэгжүүлэх ба эрсдэлийн удирдлагын төвлөрсөн бүтэцтэй байна.
- 5.2. Эрсдэлийн удирдлагын чиг үүргийг компанийн бүтэц, зохион байгуулалтад дараах байдлаар тусгана. Үүнд:
 - 5.2.1. Төлөөлөн удирдах зөвлөл - Компанийн эрсдэлийн удирдлагын үндсэн чиг хандлагыг тодорхойлж, стратеги, зарчмыг тодорхойлно;
 - 5.2.2. Дотоод хяналт шалгалтын чиг үүргийг хариуцсан албан тушаалтан – компанийн эрсдэлийн удирдлагын бодлогын хэрэгжилт, компанийн засаглал болон бүтэц зохион байгуулалтын уялдаа холбоо, үр дүнтэй байдал, компанийн өдөр тутмын үйл ажиллагаанд мөрдөж буй бодлого, журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, ТУЗ-д тайлагнаж ажиллана;
 - 5.2.3. Гүйцэтгэх удирдлага- ТУЗ-ийн тодорхойлсон эрсдэлийн удирдлагын стратеги, зарчмыг компанийн үйл ажиллагаанд мөрдүүлэх, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулна;
 - 5.2.4. Бусад ажилтнууд- эрсдэлийг илрүүлэх, өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа эрсдэлийг зохистой түвшинд удирдах үүрэгтэй.

Зургаа. Зах зээлийн эрсдэлийн удирдлага

- 6.1. Компани нь зах зээлийн эрсдэлийг тодорхойлох, хэмжих, үнэлэх, зохистой удирдах, урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах, хянах замаар удирдлагын үр ашигтай системийг тусгаж хэрэгжүүлнэ.
- 6.2. Компанийн зах зээлийн эрсдэлийн удирдлагын үндсэн зорилго нь зах зээлийн таагүй нөхцөл байдлын улмаас үүсэх хохирлыг хамгийн бага түвшинд барьж ажиллахад оршино.
- 6.3. Зах зээлийн эрсдэлийн удирдлагад дараах зарчмыг баримтална.
 - 6.3.1. Зах зээлийг байнга ажиглаж өөрчлөлтийг тухай бүр мэдэрч байх;
 - 6.3.2. Газар, хэлтэс нь уялдаа холбоотой ажиллаж зах зээлийн эрсдэлийн талаарх мэдээллийг тасралтгүй солилцдог байх;
 - 6.3.3. Зах зээлийг бодитоор илэрхийлэх мэдээлэлд үндэслэн шинжилгээ хийдэг байх;
 - 6.3.4. Зах зээлийн эрсдэлийн үзүүлэлтүүдийг хянаж, удирдлагыг тогтмол мэдээллээр хангаж тайлагнадаг байх;
 - 6.3.5. Тогтоосон хязгаарт эрсдэлийг хамгийн бага түвшинд барьж ажиллахыг эрмэлздэг байх;
 - 6.3.6. Эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг тухай бүр авч хэрэгжүүлдэг байх;
 - 6.3.7. Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлал болон дүгнэлтэд эргэн хяналт хийж сайжруулдаг байх.
- 6.4. Зах зээлийн эрсдэлийг тодорхойлохдоо дараах байдлаар тодорхойлно.
 - 6.4.1. Зах зээлийн өнгөрсөн цаг хугацааны шинж чанар давтамжийг тодорхойлох;
 - 6.4.2. Зах зээлийн өнөөгийн нөхцөл байдал, ирээдүйн хандлагыг ажиглах, таамаглах;
 - 6.4.3. Зах зээлд гарсан өөрчлөлт бүрийг тухай бүр мэдэрч түүнээс үүдэх эрсдэлийг тодорхойлох.
- 6.5. Зах зээлийн эрсдэлийг дараах байдлаар үнэлнэ:
 - 6.5.1. Зах зээлийн бодит мэдээлэлд үндэслэн шинжилгээ хийнэ;
 - 6.5.2. Эрсдэлийг тооцоолох загварыг илэрхийлэх чадварыг бодит мэдээлэлтэй харьцуулах замаар буцаан шалгалт хийнэ.

- 6.6. Эрсдэлийн түвшин зөвшөөрсөн хязгаараас давсан тохиолдолд залруулах арга хэмжээг шуурхай авна.
- 6.7. Зах зээлийн эрсдэлийн хяналт, тайлагнал
 - 6.7.1. Зах зээлийн өөрчлөлтийг байнга хянаж, зах зээлийн өөрчлөлтөөс үйл ажиллагаанд нөлөөлөх нөлөөллийг тооцоолж удирдлагуудад тухай бүр тайлагнана.
 - 6.7.2. Зөвшөөрсөн эрсдэлийн хязгаарт хяналтыг байнга тавьж, боловсруулсан холбогдох тайланг эрх бүхий албан тушаалтанд тогтмол танилцуулна.

Долоо. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага

- 7.1. Компани нь үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагыг зохицуулах журамтай байх бөгөөд уг журамд үйл ажиллагааны эрсдэлийг тодорхойлох, хэмжих, үнэлэх, зохистой удирдах, урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах, хянах замаар удирдлагын үр ашигтай системийг бүрдүүлж хэрэгжүүлнэ.
- 7.2. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын зорилго нь тухайн эрсдэлийг үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх, учирсан эрсдэлийн хохирлыг хамгийн бага түвшинд оновчтой удирдахад оршино.
- 7.3. Үйл ажиллагааны эрсдэлийг үүсгэгч шалтгаанаар нь дараах байдлаар ангилж болно.
 - 7.3.1. Хүний хүчин зүйл - Компанид хохирол учруулахаар ажилтны санаатай, санамсаргүй үйлдэл
 - 7.3.2. Процесс – Дотоод үйл ажиллагааны доголдол, алдаатай эсхүл дутуу зохицуулсан үйл явц, журам зааврын зөрчилтэй байдал,
 - 7.3.3. Автоматжуулсан систем- мэдээллийн технологийн систем, программ хангамж, үйл ажиллагааг автоматжуулсан систем зэргийн доголдол
 - 7.3.4. Гадаад хүчин зүйл – Байгалийн гамшиг, улс төрийн сөрөг нөлөө, улс орны санхүүгийн сул бодлого, залилан
- 7.4. Компани нь оновчтой үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэхийн тулд дараах зарчмуудыг баримтална.
 - 7.4.1. Компанийн бүх шатны албан тушаалтнууд үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагатай холбоотой өөр өөрсдийн үүрэг хариуцлагыг ойлгож мэдсэн байна.
 - 7.4.2. Ажилтан бүр өөрийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих.
 - 7.4.3. Ажилтан бүр компанид учирсан томоохон хэмжээний, аюултай, нэр хүндэд муугаар нөлөөлөхүйц, хууль бус тохиолдлуудыг нэн даруй шууд удирдлагад мэдэгдэж байх.
 - 7.4.4. Компани нь бүхий л үйлчилгээ, үйл ажиллагаа болон системд оршиж байгаа эрсдэлийг тодорхойлох.
 - 7.4.5. Эрсдэлийг цаг алдалгүй илрүүлэх, бүртгэх, тодорхойлох, урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээг авах.
 - 7.4.6. Газар, хэлтэс, албууд уялдаа холбоотой ажиллаж, үйл ажиллагааны эрсдэлийн талаарх мэдээллийн тасралтгүй урсгалыг бий болгох.
 - 7.4.7. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн түвшинг байнга хянаж, удирдлагыг тогтмол мэдээллээр хангадаг байх.
 - 7.4.8. Эрсдэлийн суурь шалтгааныг тодорхойлж арга хэмжээ авах.
- 7.5. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын үе шат
 - 7.5.1. Үйл ажиллагааны эрсдэлийг тодорхойлохдоо дараах арга замуудыг ашиглана.
 - 7.5.2. Компанийн үйл ажиллагааны эрсдэлийн дотоод болон гадаад мэдээллийг хамруулсан эрсдэлийн мэдээлэлд шинжилгээ хийн эрсдэлийг тодорхойлох;

- 7.5.3. Компанийн газар, хэлтэс, албаны үйл ажиллагаа, үйлчилгээнд шинжилгээ хийж эрсдэлийг тодорхойлох;
- 7.5.4. Цаг үеийн нөхцөл байдалд шинжилгээ хийн эрсдэлийг тодорхойлох
- 7.5.5. Хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчилд шинжилгээ хийх.
- 7.6. Үйл ажиллагааны эрсдэлийг компанийн явуулж буй үйл ажиллагаа, үйлчилгээ, түүнийг зохицуулсан бодлого болон журам, ажлын уялдаа холбоо, ажилтны ёс зүй болон ур чадвар, ажиллах орчин нөхцөл, техник болон программ хангамж зэргийг хамруулан тодорхойлно.
- 7.7. Үйл ажиллагааны эрсдэлийг үнэлэхдээ доорх арга, хэрэгслүүдийг ашиглана.
 - 7.7.1. Үйл ажиллагааны эрсдэлийг илэрхийлэх түлхүүр үзүүлэлтийг тодорхойлж үнэлэх,
 - 7.7.2. Газар, хэлтэс, албаны үйл ажиллагаа, үйлчилгээнд эрсдэл ба хяналтын үнэлгээ хийх.
 - 7.7.3. Олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн аргачлалаар эрсдэлийн хохирлын хязгаарыг тогтоох, аргачлалыг сайжруулах.
 - 7.7.4. Бусад судалгаа шинжилгээнд тулгуурласан эрсдэлийн үнэлгээний арга.
- 7.8. Үйл ажиллагааны эрсдэлийг удирдахдаа доорх арга хэмжээнээс оновчтойг сонгон хэрэгжүүлнэ.
 - 7.8.1. Үйл ажиллагааны эрсдэл үүсч болзошгүй гараар хийдэг үйлдлүүдийг аль болох автоматжуулах,
 - 7.8.2. Тухайн эрсдэлийн онцлогоос хамааран эрсдэлээс зайлсхийх болон шилжүүлэх,
 - 7.8.3. Өндөр болон дунд эрсдэлтэй гэж тодорхойлогдсон үйл ажиллагааны эрсдэлийг бууруулах зорилгоор “Эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө” боловсруулж хэрэгжүүлэх,
 - 7.8.4. Бага эрсдэлтэй гэж тодорхойлогдсон эрсдэлийг бууруулах зорилгоор дараах арга хэмжээг авна.
 - 7.8.4.а. Үйл ажиллагааны эрсдэлээс сэргийлэх талаарх ажилтнуудад заавар, зөвлөмж хүргүүлэх,
 - 7.8.4.б. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын чиглэлээр сургалт зохион байгуулах,
 - 7.8.4.в. Шаардлагатай гэж үзвэл компанийн холбогдох заавар, журамд нэмэлт өөрчлөлт оруулах, шинээр заавар, журам боловсруулах
- 7.9. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн хяналт, тайлагнал
 - 7.9.1. Эрсдэлийн түлхүүр үзүүлэлтүүдэд хязгаар тогтоох, хязгаарын хүрээнд хяналт тавих,
 - 7.9.2. Эрсдэлийг бууруулах төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт тавих,
 - 7.9.3. Аудитын болон аудитын бус шалгалтаар илэрсэн зөрчлийн эрсдэлийг тодорхойлж, судлах,
 - 7.9.4. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн төлөв байдлын талаар тайлан боловсруулж хянах,
 - 7.9.5. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог компанийн удирдлага, эрх бүхий албан тушаалтнууд хянана.

Найм. Хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлага

- 8.1. Хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагын гол зорилго нь зах зээлийн хэвийн, хэвийн бус нөхцөлд аливаа гуравдагч этгээдийн өмнө гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн гүйцэтгэж чадахуйц бэлэн мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрвөх чадвартай хөрөнгийн зохистой нөөцтэй байх, түүнчлэн компанийн ашигт ажиллагааг зохистой түвшинд барихад оршино.
- 8.2. Хөрвөх чадварын эрсдэлийг үнэлэхдээ дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

- 8.2.1. Хөрвөх чадварыг богино, дунд болон урт хугацаанд ангилж шинжлэх;
 - 8.2.2. Макро эдийн засгийн судалгаа хийх;
 - 8.2.3. Өнгөрсөн цаг хугацааны тоон мэдээлэл болон ирээдүйд үүсэж болзошгүй нөхцөл байдлын талаарх төсөөлөлд үндэслэн хөрвөх чадварын хандлагыг тодорхойлох;
 - 8.2.4. “Хөрвөх чадварын хүндрэлийн үед авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г боловсруулан баталж, дотоод болон гадаад нөхцөл байдал ихээхэн өөрчлөгдсөн үед шинэчилж байх.
- 8.3. Хөрвөх чадварын эрсдэлийн арга хэмжээ нь дараах төрлүүдтэй байна. Үүнд:
- 8.3.1. Дэлхий, бүс нутаг болон улс орны эдийн засгийн нөхцөл байдал, бусад гадаад болон дотоод хүчин зүйлийн өөрчлөлттэй уялдуулан, хөрвөх чадвартай хөрөнгийн хэмжээнд зохицуулалт хийх;
 - 8.3.2. Хөрвөх чадварт нөлөөлөхүйц эрсдэлээс зайлсхийх,
 - 8.3.3. “Хөрвөх чадварын хүндрэлийн үед авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г хэрэгжүүлэх.

Ес. Хяналт, хариуцлага

- 9.1. Компанийн үйл ажиллагаанд гарч болох эрсдэлийг бууруулах зорилгоор шат дараалсан болон хөндлөнгийн хяналтын тогтолцоог хэрэгжүүлж, хяналтыг компанийн холбогдох албан тушаалтнууд батлагдсан чиг үүргийн хүрээнд гүйцэтгэнэ.
- 9.2. Компанийн ажилтан Монгол Улсын хууль тогтоомж, Компанийн дүрэм, бодлого, журам, заавар, гарын авлага, аргачлалын дагуу ажил үүргээ гүйцэтгэж үнэнч шударгаар ажиллана. Мөн компани хамт олны үнэт зүйл, эрхэм зорилт, ёс зүйн үндсэн зарчим, хэм хэмжээг хатуу баримтална.
- 9.3. Компанийн ажилтны эрх, үүрэг, хариуцлагыг Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хууль, журам, банк бус санхүүгийн байгууллагын хэмжээнд хэрэглэж буй журам, заавар, компанийн газар, нэгжийн дотоод үйл ажиллагааны журам, ажилтантай байгуулсан хөдөлмөрийн гэрээ болон ажилтны ажлын байрны тодорхойлолтоор зохицуулна.

----- оОо -----